מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
אגף החינוך במגזר הערבי

הרחבת הנגישות להשכלה גבוהה בקרב תלמידי החברה הערבית באקדמיה הישראלית

10 ינואר 2013

א. מבוא :

ההשכלה הגבוהה היא הון אנושי יקר ערך ורכישתה היא אחד האמצעים החשובים לגישור על פערים וליצירת ניידות כלכלית וחברתית. האוכלוסייה הערבית בישראל מייחסת חשיבות רבה להשכלה גבוהה אשר נתפסת בקרבם כאמצעי החשוב, ולעתים הבלעדי שיקדם את הניידות החברתית שלהם באופן אינדיבידואלי וכקבוצה וירחיק אותם ממצב של אבטלה, שוליות בחברה ונטל כלכלי למצב של מעורבות חברתית ושותפות בכלכלת המדינה דבר שיקרין על חייה של האוכלוסייה הערבית ישראלית.

נתונים ויעדים : אחוז הזכאים בקרב תלמידי המגזר הלא יהודי (לא כולל מזרח ירושלים) עלה ב 4.7% בשלוש השנים האחרונות

מגזר		תשס"ט	תש"ע	תשע"א	יעד תשע"ב	יעד תשע"ג
מגזר לא יהודי ללא מזרח ירושלים	קבוצת הגיל	25,474	26,100	27,278		
		100%	100%	100%		
	מספר הלומדים בי"ב	19,465	20,743	20,720		
	אחוז הזכאים מהלומדים	45.5%	47.8%	50.2%	52%	54%

4.7%

א. בעיות מרכזיות והשלכות

בעיות מרכזיות :-

- **פערים בהישגים לימודיים שמתבטא בשיעור נמוך יחסית למגזר היהודי של בעלי תעודות בגרות איכותיות .**
- **נגישות למקצועות שניתן למצוא בהם עבודה מכניסה ואולי קבועה וגם יוקרתית.**
- **עודף מועמדים להוראה ,ההיצע עולה בהרבה על הביקוש.**

השלכות:-

- **אחוז אקדמיים נמוך בהשוואה לחלקם באוכלסיה בשל ההישגים במבחני הבגרות.**
- **חוסר השתלבות בחברה הישראלית ובכלכלת המדינה.**
- **הרגשה של תסכול וניכור .**

ב. מדיניות המשרד (עם מה מתמודדים)

- העלאת אחוז ואיכות תעודת הבגרות ב 4% בשנתיים הקרובות.
- העלאת מספר האקדמיים הערבים והגדלת ההזדמנויות שלהם להשתלב בחברה ובכלכלה הישראלית.
- הגדלת הנגישות להשכלה גבוהה בקרב בוגרי י"ב מהחברה הערבי באקדמיה הישראלית.

משימות עיקריות

משימה 1 : שיפור הישגי הבגרות בחברה הערבי

- ✓ העלאת אחוז הזכאים לתעודת בגרות ב 4% בשנתיים הקרובות.
- ✓ שיפור איכות תעודת הבגרות ב 4% בדגש על מקצועות מדעיים ומקצועות הומניים.

מדדי תפוקה ותוצאה

תפוקות ותוצאות	ערך כיום	מועד	ערך במועד
עלייה באחוז הזכאות לבגרות מהלומדים ב י"ב	50%	2014	54%
עלייה באיכות תעודת הבגרות -אחוז התלמידים שהתעודה שלהם עומדת בתנאי הסף לקבלה לאוניברסיטה	כ 80%	2014	84%

משימה 2: חינוך לחיי קריירה והכוון מקצועי

הקמת 50 מרכזים לחינוך לחיי קריירה בבתי ספר תיכוניים בחברה הערבית לשם :-

- חשיפת התלמידים לעולם האקדמיה הישראלית : מקצועות לימוד, תנאי קבלה , הרשמה, הגבלות והקלות.
- לחשוף את התלמידים לשוק העבודה המודרני ולשינויים שחלים בו והשפעתם על בחירתם האישית. מידת הביקוש למקצועות שונים, העדפות חברתיות ומשקיות והשפעתם על הבחירות האישיות של התלמיד.
- סיורים מודרכים במסגרות האקדמאיות הישראליות ומפגשים עם אנשי אקדמיה מובילים במגזר הערבי אשר מהווים סיפור הצלחה ודוגמא אישית.

חינוך לחיי קריירה-המשך

מדדי התארגנות

שלבי התארגנות	מועד
הקמת 50 מרכזים ישובים בבתי ספר תיכוניים במגזר הערבי	10/12
הטמעת תכנית חינוך לחיי קריירה ב- בכל בתי הספר	11/12
בניית תשתית תמיכה למנהלים וליועצים החינוכיים (ליווי, הנחייה, כלים)	11/12
הכשרת יועצות חינוכיות ובעלי תפקידים	7-8/12 המהלך מתמשך במהלך שנה"ל תשע"ג

מדדי תפוקה ותוצאה

תפוקות ותוצאות	מועד	ערך במועד
שעור התלמידים המשולבים באקדמיה	2016	+5%

משימה 3 :-הקמת מרכזי פסיכומטרי בית ספריים

הקמת 60 מרכזי פסיכומטרי בית ספריים לשם :-

- **שיפור הישגים לימודיים במבחני הפסיכומטרי אשר מהווים חסם בפני התלמידים במגזר הערבי, וחשיפת התלמידים למבנה הבחינה, שאלות, זמן, שיטות התמודדות עם המבחן ובעיקר מיומנויות וכלים.**
- **מתן הזדמנות לתלמידי י"ב מצוינים הנמצאים במצב כלכלי קשה (לא מאפשר רכישת קורס הכנה לפסיכומטרי) להתכונן למבחן לשם הגדלת סיכוייהם להתקבל ללימודים אקדמיים בישראל.**

משימה 4 :הרחבת תכנית אקדמיה בתיכון בחברה הערבית

הרחבת תכנית אקדמיה בתיכון ל 50 בתי ספר תיכוניים בחברה הערבית כאשר היעד הוא 500 תלמידים במטרה לשלב **או לעודד תלמידים מצטיינים מהמגזר הערבי להשתלב במסגרת האקדמיה הישראלית** החל משלב התיכון, וכך נחזק את המסוגלות, הבטחון העצמי, השפה העברית ונגביר את השייכות לאקדמיה הישראלית.

משימה 5 :חיזוק שליטת תלמידי החברה הערבית בשפה העברית

עיקר המשימה :-

- שילוב מרכיב בע"פ בבחינת הבגרות בשפה העברית לתלמידי החברה הערבית .
- עידוד מורים מהמגזר היהודי ללמד את מקצוע השפה העברית בבתי ספר ערביים.
- הדגשת ההבעה בע"פ במסגרת כלל שעות השפה העברית וטיפוח מיומנויות ההבעה וההאזנה.